№ 165 აგვისტო 2, ხუთშაბათი 1890 აგვისტო 2, ხუთშაბათი № 165

„Ивѣрія". (ежедневно).
КУТАИСЪ
2-й гильд. куп. Беро гр.
Пурцхванидзе.

ИВЕРИА

ГАЗЕТИ ღირს

ოდენ	მან.	კ.	ოდენ	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	9	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური

გაზეთის დასაგვეთად და ეერძო განცხადებათა დასაბეჭდად უნდა მიეშართონ: თბილისს რედაქციის ბუღალტერიაში, ალექსანდრეს ქუჩა, ი. გალანტერეოს ქვეშა პირველსართულში, თავ. გრუზინსკის სახლეულში, წერილ-კი ოსტის გამავრცელებელ საზოგადოების განცხადებანი-ს საბალ-ახალურო ბანკის სახლეულში სასასლის ქუჩაზედ.
ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპეიკი.

1877—1890 საპოლიტიკო და საფილოსოფიო გაზეთი 1877—1890

გაზეთი „ИВЕРІА" ბერეულის აგვისტოდგან წლის დამლეგამდე ღირს 5 მან. და 50 კაპ.

Отъ конторы редакціи

Всѣ объявленія, происходящія извнѣ Кавказской Области, принимаются исключительно въ центральной конторѣ объявленій бывш. Л. Метцль, въ Москвѣ, на Мясницкой, домъ Спиридонова.

ტფილისი, 1 აგვისტო

საზოგადო ცხოვრება თითქოს განგებ ან გვარად არის მოწყობილი, რომ ეემრეული ლუკმა განაოლებისა და ყველა მისგან მოტანილი სიკეთე ერგება ხოლმე ქალაქებში მცხოვრებს, სოფელს-კი ან სულ არა ერგება-რა, ან თუ ერგება რამე, ისე მცირეული, რომ სათვალავში არ არის ჩასაგდები. ქალაქს, მოქალაქეს ბევრი მზრუნველი და პატრონი ჭყავს, იმის საჭიროებისათვის ბევრნი ჭზრუნავენ, სოფელი და მისი საჭიროებანი-კი დავიწყებულია და ხშირად არც-კი არავის ახსოვს მისი არსებობა. აი, მაგალითებრ, რამდენი საქველ-მოქმედო და კეთილი დაწესებულებაა ფარის-ფატაკის მოქალაქისთვის ყოველს რიგიანად მოწყობილს ქალაქში: თავ-შესაფარი ფარიბთათვის, უძლურთათვის, ყრუთა და ბრმათათვის, იპეტ ფასიანი საავადმყოფოები, თავ-შესაფარი ობოლთათვის, უკანონოდ დაბადებულთათვის და სხვა მრავალი ამ გვარი დაწესებულება. მათ შესანახად დაარსებულია დიდ-ძალი საქველ-მოქმედო საზოგადოება, რომელნიც აგროვებენ ფულს და რომელთაც მთავრობაც ეხმარება ფულითა და არ აკლებს ნივთიერს შემწეობას.

როგორც უკვე მოგიხსენიეთ, სოფელი ყოველად უნუგეშოა ამ მხრით, არც ერთი ზემოდ დასახელებული დაწესებულება არ მოიძებნება ჩვენს მიურეულს სოფლებში და თვით რუსეთშიაც-კი, სადაც აგერ ეს ოც-და-ხუთი წელიწადია, რაც ჭმოქმედებენ საერო დაწესებულებანი, ძალიან ცოტაა ამ გვარი თავ-შესაფარნი. ამის გამოისობით ხშირად ხდება, რომ ფარიბ-ფატაკი სოფელი, უძლური, მახინჯი, ბოგანო, უსახლკარო, ობოლი, შიმშილითა და სიცივით ჭლეავს სულს ყოველად უპატრონოდა და უნუგეშოდ. ძველად ამ გვარ უმწეოთა და უპატრონოთათვის დამართული იყო თავ-შესაფარი ბინები მონასტრებთან და ხშირად მეპატრონენიც არ აკლებდნენ თავიანთს დაუძლურებულს უმებს მფარველობას, მაგალამ ეხლა ცხოვრება შეიცვალა, მეპატრონენი მათთვის აღარა ჭზრუნავენ, მონასტრებს სახსარი და საშუალება აღარა აქვთ მათდა დასახმარებლად და ამისთვის საქმე მეტად მწვავდება.

ჩვენ ბევრჯელ გვქონია ლაპარაკი, რომ ეერძო კაცს უნარს, იმის გამჭრიახობასა და სურვილს სასწაული ჩაუდენიაო. აი აქაც, ამ საძნელო საქმეშიაც გამოჩნდა ადამიანი, რომელმაც ითავა ეს საქმე და შეუძლებელი შესაძლებლად აქცია. ამ გვარი კაცის მოდგეწეობა ბაქაფდწერილია ერთს რუსულს ეურნალში. ვისარგებლებთ ამ მჰკ-მშ-„ლრუბელი ნატრის" დასმენისა, ისიც უსახელოდ, ჩვენ ამაზედ ეჩიოდეთ. ქართველი და მოჩიეარი—აფსუს! ოჰ, ღმერთო შეგცოდე, ხანდისხან ქლესა ზაქარია-კი გეაჩიელეს ხოლმე,—როცა უხეირო ღვინოს ხეირიან ფასად ასაღებს, ეგ არის და ეგ! სხვა ფრიე კმაყოფილება ყელში ამოგდის. რაც შეეხება „ქედ დრეკილობას" აქაც ჩვენი ბჯობენელნი ჭეჩ რომ სადმე გამოჩნდეს. ჩვენს „იაგორიჩს" სულ კისრით ეატარებთ; თავის მაგიერად მარტო ხმალიც რო დაადუდოს ერთ-ერთს სასტუმროში ამ ხმალს ხუთჯერ უფრო მეტს პატივსა ეცემთ, ეიღრე პატრონსა. თეით ა-ჩილასაც-კი ფიანდაზად ეეშლებით, ესენიც, ღეთის წინაშე, რიგიანი ჯეჰელები არიან, ჩვენზე ლოთი-ფოთები. ნაბახურეემა თუნდა მთელი დაბა აიკელი, მე ეიცი ხმას გაგცემენ!.. საქმე არა გაქეს... ძალიან „დელიკატნი" ხალხია. რო არაეის არა აწყენინონ-რა თვალით როდი გვეჩენენიან. თუნდა კიდეც გამოჩნდნენ, ზრდილობა მეტადა ჭლაგმაეთ. რა ჩვენ, იმ დღეს გიყო კამეჩისაც-კი პატრეული მასალით და დავანახვებთ მკითხველს, როგორ უნდა მოევლოს საქმეს, რა ცოტა ხარჯია საჭირო კეთილის განზრახვის სრულეულში მოსაყვანად და განსახორციელებლად.

1888 წელს რუსეთის სამს გუბერნიაში სასოფლო ეერილობებმა შეადგინეს იმათი სია, რომელთაც არც მამულ-დედული აქვთ, არც თავ შესაფარი სახლი, უკათესაგონი არიან და იმის მუნათიც-კი არა აქვთ, რომ თავიანთი თავი გამოიკვებონ. სამს გუბერნიაში, სადაც ოთხ ნახევარი მილლიონი მკვიდრი ითვლება, ადამჩენილია 17,362 კაცი, თავისის შრომით თავის გამოკვების არ-შემძლე. ამათგან მარტო 551 კაცს ეხმარებოდა სოფელი, დანარჩენი სულ უპატრონოდ ეაარნენ. იმ ხუთას კაცს სოფელი ამ გვარად აძლევდა შემწეობას. დღეს ერთი მეკომური ინახავდა, ხვალ მეორე. მაგრამ ამ გვარი დახმარება მეტად შემავიწროებელი იყო როგორც მეოჯახეებისთვის, ისე ბოგანოსათვისაც, და სოფელსკი თავის ძალ-ღონითა და ჭკუით სხვა უკეთესი რიგი და წესი ვერ მოეგონებინა დახმარებისა, ვიდრე იმათში არ გამოჩნდა ერთი ღვთისნიერი კაცი და არ ურჩია, როგორც უნდა დახმარებოდნენ თავიანთ უძლურსა და უმწეო ძმებს *).

ჭსკოვის სამაზრო საერო გამგეობის თავმჯდომარემ დ. ი. ივანოვმა (შთამომავლობით გლეხმა), რაკი-და იცოდა დასახლოვებით გაჭირვებული მდგომარეობა უპატრონო, უმამულო გლეხებისა, ობლებისა და უძლურ-მოხუცთა, რომელნიც კარ-და-კარ ხეტიალითა და მათხოვრობით ლუკმა-ზურის მოპოვებას არიან იძულებულნი, ურჩია სოფელის საზოგადოებათა, თავ-შესაფარი სახლი დააარსეთ ამ გვარ გაჭირებულთათვისაო. ივანოვმა ადგილობრივ გაზეთებშიც დაბეჭდა, როგორ იაფად უნდა აშენდეს სახლები; ურჩია აგრეთვე, რომ დააარსეთ სასოფლო სამზრუნველოები და თავ-შესაფარის სახლების შესანახად კაცის თავზედ ერთი აბაზი გამოიდეთო. ბ-ნ ივანოვის ნარჩევი ისე მოეწონათ თურმე გლეხებს, რომ ბევრს სამამასახლისოში განარჩენიც-კი დაადგენეს, შევიწეროთ წელიწადში კაცის თავზედ თითო აბაზი ამ საგანისათვისაო, ასე რომ მარტო ჭსკოვის მაზრაში ათამდის თავ-შესაფარი სახლი დაარსდა. ამას გარდა დაწესდა სამაზრო სამზრუნველო, რომელმაც ვალად იდო, რომ თვალეური ადევნოს სასოფლო-სამზრუნველოებს, დაეხმაროს რჩევითა და ფულით და ყოველ გვარი შემწეობა არ დაუზოგოს. გლეხების მიერ გამოდებულს ფულს აგრეთვე ეერძო შემოწირულებაც ემატება ამ გვარად. ერთის პატიოსანის კაცეიდგან დაწეებული საქმე დღეს წარმატებაში მიდის და ფდითი-ფდე თანდათან ვრცელდება და ხალხის თანაგრძნობას ჭპოულობს.

მაგალითი ნომ სახეიროდ ჭმოქმედებს. აქაც ასე მოხდა. ჭსკოვის მაზრის გლეხებს წაჭმაძეს სმოლენსკის მაზრის გლეხებმა, იქაც დაადგინეს განარჩენი, ოროლა შაურის გამოდება იდვეს თავსა და სამადლო თავ-შესაფარი დააარსეს. ადგილობრივმა მეპატონემ, ქ-ნმა ვონ-ლანიარსკისამ, ერთ ამ გვარ მადლობაც გადაუხადეს... ეა, ჩხუბი რო განგრძოთ, ბარე თერამეტიც მოჰხედებოდათ აქ-კი საქმე ერთის გაეწეეთ დაბოლოოდა. ერთის სიტყეთ, უფლის თეალი ტრიალეს ჩვენ ზედა! დაედიეართ და დაედიღიენებთ:

განათლებას ზოსუდა,
რუსობა შემოსუდა!

განათლებას ხო ძალიან დაუახლოოდეთ... დაეუახლოოდეთ-კი არა, უკაცრაოედ, შიგა ელიელიეებთ. მე თქენ მოგახსენოთ, ეერსდ რას ეისწაელით! ჩვენს „სტანციაზე" ისე ფეხს ეერ გაიჭეეე, რომ განათლებას თხელ ფერდში არ მოჰხედეს... და ყბა არ დაალოს... ამიტომაც ყველა ჩვენგანი, მკეიდრნი თუ დროებითნი, უარაარაო თუ პატრონიანი, ქალი თუ კაცი, ინშეიათის თავ-განწყრეეთ მიისწრაფის იქითკენ. იმდენადა გვაქეს გაცხოელებული ხწაელის სურეილი, რომ ბავშეიც რო გეიღნავოდეს, არ მომიკედეთ, დაჩუმეთან არ ეუცადოთ: „არ იქა! პიეზდის დროა, თუ მე სწაელას მოეცცები, თავში ქვამც უხლია ყველას" და მიესრიალებთ 15—20 წამით ადრე. როგორ შეიძლება დაეაკლდეთ ენმე—გაუწათლებლობის ნიშანია.

— ქალო, რისაგან იყო, დღეს ეაგზალზე არ იყავ?

— მეცა ეწუხეარ შენმა გარდამ, მაგრამ რაღა დროს, გასაწყეეტს ჩეენებიანთ ბავშეს ხიბლის წამლად ხუთოს ეულესდი და დაეგეიანდი!

— არ მომიკეედე, ეიღაც ღლაპისათეის სიამოენებას არ მოეკლდე. მერე დღეს, ეერ წარმოიდგენ, რამდენი ყმაწეილები იყენენ. ბათუმიდგან ერთმა აფიცერმა ჩამოიარა სწორედ ბოკორმის წმინდა გიორგი გეგონებოდა... ხვალ ამოგეელი, შინ იყავ.

— უეჭეელად.

ჩეენ, ყმაწეილები, ხო ნამდეილი და საქეი ეართ სწე�ლა-განათლებაში.

— ნიკო, გედან ეაგზალზე.

— ეხლაე.

— შენა, ეასო?

— მე როგორღაც უქეიფოდა ეარ, წუხელის როტონდაში ერთმა ქალმა ცოტა ხიეათს შემამხეიეა...

— ჰა, ხო არ მოგაცსო?

— ეარესი, გამოქანებული, რაც ბა-

*) ფინლიანდიაში, სადაც სულ ორი მილლიონი მკვიდრია, სოზოგადოების ხარჯით ინახება 11 ათასი სული და 10 ათასი ბავშვი. დროებითი შემწეობა ეძლევა ყოველ წელს 30,000 დიდს და 19,000 ბავშვს.

ეით მოეკარნენ და ათელინეს ხალხი. ერთი ის ეერ შეეჰბედეს თუ: თქეენო ოთხ-ფეხობაე, ამ შეადღისას რო აეკუნერეკეებულხარ და „ნარუშენიას" შერები, რატომ წყეილის ხმლისა და კენტი პალტოსი თავის „კიკირაზით" მაინც არა გრცხეენიანო. (იაგორიჩი, ჰოპოშნიკი და ჩენის დაბის უთავო თაეი იმ დროს ქუჩაში იდგენენ):

აი თუნდ მეორე მაგალითიც ამათი „ნე რეშიტელნობისა". ამ თთეის ათში „გლეგნი" ქეჩაზე დაბის მეორე და მეოთხე გილდის კუპეწებს ჩხუბი მოეუიდათ და იქამდისინ ჰთელეს ერთმანეთი, ეიღრე თითონეე არ დაჰნანდათ „უპრაცენტოდ" მეშტების გასესხება. ნეკენეიც ჩაუბარუნდათ, მაგრამ ამას ეინა ჩიეის. გაშეელდნენ თაეის თავად. ცოტა რო დაისეენეს, ხელ-მეორედ დაეაპირეს ერთმანეთის დაძგერება. აქ-კი ეკა, განქრა მოთმინებანი ბ-ნ ჰოპოშნიკისა, მანაც გამოაცისკროენა ხმალ კაპარჭი და, რო არაეისათეის ეწყენინებინა, თურმე ორიე მხარეს თითო კოხტა მოსცხო... ის იყო და ის, დაშოშმინდა ხალხი... და მგონი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ფელეტონი

აგზარაკად

(საზაფხულო ფელეტონი)

აკურთხოს ღმერთმა, ეიღა ჩეენს დაბაში პირველად ბარი დაჰკრა! რა ჰაერია, რა ხალხი, რა დროს გატარება—ცხონებაა რაღა! ულაპე, ელამუნე და ეწაფე ყიფიანურს ამაზე მეტი ცხოერებაც გინდა?!

ეწეანარი, ეწ�არი,
ქედ დრეკილი, მადლიერი

სწორედ ჩეენნი ეართ. ან-კი ეის უნდა ეაყწეინოთ და ან რაზედ, როდესაც თითქმის ყოველ წამს „ძმობა-ერთობა", სელ-სელი თეალ-წინ გეიდგა: მე ეიწაფე, შენც მოგაწედი, გენაცეალე! ეაწეეინთ-კი ეარა, სიყეარულით სულ ერთმანეთსა ეკბენთ: პროშტს ეიღა სჯერდება. ალერსის ქოთანს მეცელში რო ედრუზაეთ, ძირს ჯახა გასცეცია ხოლმე. მაშა! „უჩიკარიო"—აგციღლეთ ბერი, გარდა სუდებში ჩიეილისა და, ხანდისხან, „ლრუბელი ნატრის" დასმენისა, ისიც უსახელოდ, ჩეენ ამაზედ ეჩიოდეთ. ქართველი და მოჩიეარი—აფსუს! ოჰ, ღმერთო შეგცოდე, ხანდისხან ქლესა ზაქარია-კი გეაჩიელეს ხოლმე,—როცა უხეირო ღვინოს ხეირიან ფასად ასაღებს, ეგ არის და ეგ! სხვა ფრიე კმაყოფილება ყელში ამოგდის. რაც შეეხება „ქედ დრეკილობას" აქაც ჩეენი ბჯობენელნი ჭეჩ რომ სადმე გამოჩნდეს. ჩეენს „იაგორიჩს" სულ კისრით ეატარებთ; თაეის მაგიერად მარტო ხმალიც რო დაადუდოს ერთ-ერთს სასტუმროში ამ ხმალს ხუთჯერ უფრო მეტს პატივსა ეცემთ, ეიღრე პატრონსა. თეით ა-ჩილასაც-კი ფიანდაზად ეეშლებით, ესენიც, ღეთის წინაშე, რიგიანი ჯეჰელები არიან, ჩეენზე ლოთი-ფოთები. ნაბახურეემა თუნდა მთელი დაბა აიკელი, მე ეიცი ხმას გაგცემენ!.. საქმე არა გაქეს... ძალიან „დელიკატნი" ხალხია. რო არაეის არა აწყენინონ-რა თვალით როდი გვეჩენენიან. თუნდა კიდეც გამოჩნდნენ, ზრდილობა მეტადა ჭლაგმაეთ. რა ჩეენ, იმ დღეს გიყო კამეჩისაც-კი პატივი. ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ახალი ამბავი

*** ამ შემოდგომაზედ ტფილისში მოელიან ნასწაელ ფრანგთა ექსპედიციას ბ-ნ ყირარის თაეედჯომარეობით. ექსპედიციაში სულ ხუთი კაცი იქნება. ამ ექსპედიციას განზრახეა აქეს, შეისწაელოს საქართველოს მეურნეობა და მრეწველობა, და რუსეთის მთავრობასაც ნება დაურთაეს, ხოლო ექსპედიციამ თაეი ანგარიშეეა უნდა აცნობოს ჩეენ მთავრობას და შემდგე შეუძლიანთ იმისი საურანგეში დაბეჭდეაც.

*** გუშინ, მარიამობის თთეის 1 დილის ექეს საათზე, თაეი მოიკლა ტფილისის მეტეხის საპატიმროს მეთალეყურემ ფილიპე ალექსანდროვმა,

რომელიც ავლაბარში სცხოვრებდა, აეალოეის სახლში, მარტყოფის ქუჩაზე. განსვენებულს საიდგანლაც შეეტყო, რომ მეტების ციხიდგან ქვემოტფილისის საგუბერნიო ციხეში უნდა გადამიყვანონო, და რადგანაც ამას წინად ქვემო ციხის ზედამხედველთან უსიამოვნება მოსულოდა, არ უნდოდა იქ თურმე გადასელა და თავის მოკლეა ირჩია. ეს მიზეზია ნაჩეენები მის მიერ დატოვებულს ბარათში. ამას გარდა კიდევ ერთს თავის ბარათში გარდაცვალებული ტფილისის პოლიციის უფროსს ბ-ნს მასტიკას სთხოეს, რომ ჩემი კუთვნილი ჯამაგირი ჩემს მეუღლეს გადაეცით და მასვე დაუბრუნეთ ის ორ-თუმან ნახევარი, რომელიც სამსახურში შესელის დროს სათავდებო ფულად შეეტანეო. სბარალოს რეეოლეერი ორჯელ დაუცია, ორიე ტყვია მარცხენა ძუძუში მოხვედრია და მაშინვე მომკვდარა. ალექსანდროვი თავის სიკედილს ეიოლაკ კოხანოვსკის აბრალებს. სიკედილს შემდეგ დარჩა ორი ბავშვი და მეუღლე, რომელიც დღეით, როდესაც ალექსანდროვმა თავი მოიკლა, შინ არა ყოფილა. ალექსანდროვი საწყალი არ იყო და სიკედილს შემდეგ ათას მანეთამდე ფული და სხვა აეეჯეულობა დასტოვა.

*** ტფილისის ქალაქის გამგეობამ შარშან შუამდგომლობა დაიწყო მთავრობის წინაშე, რომ ნება მოგვეცეო, შემნახველი კასსა დაეარსოთო. ამ თხოვნაზე მთავრობას უარი უთქვამს.

*** ოზურგეთი. სიმინდი თუ გაიფფა ჩვენში, სამაგიეროდ სინიღისი გაძვირდა. ჩვენში სხვისის საკუთრების მოყვარულებმა ვერსად რომ ვერა ისარგებლეს-რა, ახლა ერთ ახალ გვარ მოტყუებას მიჰყეს ხელი. გამოაცხადებენ ხოლმე, რომ ლატარიას ვმართავთო, ესა-და-ეს ნიეთი უნ. და ეათმაშოთო, მოაგროვებენენ ფულს, მაგრამ ნიეთს ცალკე ჭყიდიან და სალატარიოდ მოგროვილს ფულს კიდევ ცალკე იჯიბავენ. ამ საქმეში სხვათა შორის უფრო ერთმა გამოჩინა დიდი ხერხი. ამ ეეტბატონმა გამოაცხადა, რომ ცხენი მყავს კარგი სალატარიოდა და, ვისაც გსურთ, ხელი მოაწერეთ და კაცის თავზედ მანეთი გადაიხადეთო. ხელი დიდ-ძალმა ხალახმა მოაწერეს და ზოგმა-კი ხუთი-ექვსი მანეთიც-კი გადაიხადა, იქნება ჩვენ გვერგოსო. ბოლოს ეს საქმე იმითი დამთავრდა, რომ ზემოხსენებულმა ეაკბატონმა ცხენი სხვას მიჰყიდა და ლატარიისთვის მოგროვილი ფული თითონ ინა

უფერხულს ადგილზედ არის აშენებული, არც გეირაბს ემზრობა და არც ამ მხრის საუკეთესო სოფლებს, რომლებიც-კი გზის პირად მდებარეობს, მაგალითად, ქეიშხეთსა, საკენლიანთ-უბანსა და ტეზერს. უმთავრესი ნაკლი ის არის სადგურისა, რომ იმის სიახლოვეს დასალეკი წყალი არსად მოიძებნება. ამ ახალს გზაზედ ხაშურსა და ბელლეთს შუა სამოცთს ადგილას არის კარგი კამკამი მთიური წყარო და ეს წყაროებიც, აქამდე ისეც უყურადღებოდ მიტოვებული ხალხის შეუძლებლობის გამო, მეტად უსუფთაოდ არის დარჩენილი გზის გაკეთების შემდეგ. წყარო

წერილი ამბები

ელექტრონის შემწეობით მოსაირულე კეკონები უფრო-და-უფრო შემოდის სმარებაში. ამ საქმეში ამერიკის მირეული ადგილი უჭირავს. ბოსტონის ცხენის რკინის გზის საზოგადოებამ სულ ერთად გაუადა თერმე, რაც ცხენები ჭეშდ, და ელექტრონის შემწეობით მოსაირულე კეკონები შემოიღო. ერთის წლის წინად რომ შემოგვეღო ეს ცვლილებანი, აღსდგებს, თუმცა ბოსტონის ცხენის რკინის გზის საზოგადოება: ერთი მიდღიონი დოლარი მოგება დამრჩებოდა.

— მაგდენბურგის სასამართლომ ერთის თითეთ დანტამრეს გადაწყვეტა მეურნეობის კოკის კვლისთვის. კოკის ამ ბრალეს სდებდნენ, რომ ეიღაც ხუნაგან ავადმყოფეს სწამლობდა და წამალს-კი მუტდის ტკეკეღისს ასმეკდა.

— ამის წინად ტუფილი სმა გეკრეკდა კერმანიაში, რომ ისპანიის ახალგაზრდა მეფე კარდაიტეკდა. ეს ჭორი ინ როგორ შეთხზა. თუმცა ერთის ეერმანულის გაზეთს დეკეშა მოსულდა მადრიდიდგან, რომ მეფე ალფონს მე-XII-ის ძაღლს ფეი მოკედა. კერმანულად ძაღლი ჭქეიან ჭენდ და რეალქეიაში ამ სიტეკეის მაგიერად ამოკეთსთ „კინდ“ რომელიც შეიღსი ნიშნავს. ამ ნაირად გამოვიდა, კითომ ალფონს XII-ის შეილი კ. ი. ეხლანდელი მეფე ისპანიის კარდაიტეკდა.

— ეკვლამიეის, თუ რა ნაირად ეტანებიან ინგლისელები სხვა-და-სხვა ადგილისა და კუნძულის დანტარნებს. მაგრამ, ეარმოიდგინეთ, იქეკ ინგლისის ცხეირ-წინ ერთი კუნძული ეკეკს, ეკ. კიდღისად წოდებული, და ანონიმდის ეკერ ხელი არ ეხლია. ეს კუნძული შოტლანდიის სამხრეთ დასავლეთისკენ მდებარეობს, მეთეკზეკებით არი დასახლებული, თავის კამეკდ ადგილეს ამოირჩეკენ სოდმე და ბარბას ირთეკენ, რომ არავის მისთხოვდეს. ეხლა ადგილეს ჭვეკეთ და არც არავინ ანბარეს ამ თანამდებობის კისერეს, რადგან ხალხის ბირობის შესრულება ეძნელებთ და გაეთხოვრად დარჩენას არა ნდომეკდნენ.

— სტანლის ეკანასკნელის თხზულების გამომცემი ინგლისელები ამბობენ, რომ სტანლიმ ორი ნაწილი თავის თხზულებანა 50 დღეში დასწერა. ორთა შეა რიცხვით რომ გამოკანაკარეშოთ, დღეში 8000 სიტეკვასს სწერდა. ამ ნაწერის აწეობას 60 ასოთ-აწყობა მოუნდა თერმე რამდენსმე კვირას, 17 კორექტორი, 12 კორექტორის თანაშეწე და 120 სტამბის მეაზ. 15 დღეში 40 ათასი ცალი დაეკაზმა სტენლის თხზულებანა. ამ საქმეს 500 მეაზ კეი და 600 მეაზ ქალი მოუნდა. რაც ამ გამოცემაზე ქალაღდი დაიხარჯა, სულ რომ ერთად დალაგდეს, სწორედ იმ სიმაღლე გამოკეა თერმე, რა სიმაღლისაც ეიმეკლის კოშკია და თუ მაწაზედ გაეშალა, კონკოდგან მოკიდებული ხანიბარამდე მოალს მანიმალს დაიეკრნა.

— ამ დღეებში ინგლისელებმა სცადეს ასალად მოგონილის ზარბაზნით სროდა. ეს ზარბაზანი ძალიერ დიდია, თოფეთის ეამაღი არ ეანდა და მხოლოდ შეკეშეკ ჰაერის შემწეობით ისერის ტეკეიას. საკეკეკ ამისი ის არის, რომ, რადგან თოფეთს ეამაღი არა სჭირდება, ეკეცარ ფეთქეკს და ეუბადერეკა არა მოსდეკა-რა. ამასთანავე იმოდენა ტეკეიას და ეკეობარას ისერის, რომ თოფდა მტრის ბეკმსაც არ მოსეკდეს და მხოლოდ მასდოობლად გასკეკდეს, მაინც მთელი არ გადაეურჩება ხომალდი.

დეკეშა

1 აგვისტო

პეტერბურგი. სტატ-სეკრეტარის თანაშემწე კორეუკოვი დანიშნა მათის უღიდებულესობის საკუთარის კანცელარიის გამგებლად და მიეცა განგოს დიდოფალი მარიამის დაწესებულებანი.

გამოცხადდა წესდებულება ტეხნიკური დაბალი ხარისხის სამეურნეო სკოლისა, რომელიც დაარსა ხერსონის ერობამ სახელმწიფო ბამეულედ.

ლონდონი. მოსაეალი უკეთესია. სანამ მოსალოდნელი იყო; მოსაეალი შერიისა ძალიან კარგია, პურისაკი მდარე. საზოგადოდ მოსაეალი ჩეულებრივე წლებთან შედარებით, საშუალო იქნება. მოსაეალი ქერისა, ცერეალია და მუხუდოსი მოსალოდნელზე უფრო უკეთესია.

ვენა. როგორც უკანასკნელი ოფიციალური წყაროებიდან სჩანს, პურისა და ჭეაეის მოსაეალი საშუალო იქნება; ქერების მოკეა გათავდა; ეხლა შეუდგენენ ქერების მოკეას ალეტრიაში. საზოგადოთ ქერის მოსაეალი საშუალოა. შერიის მოსაეალს ყველა ემდურება; საშუალო მოსაეალი ძლიეს იქნება. სიმინდები სიტენემ ძალიან გააფუჭა. ტიროლში სიმინდები გააფუჭა წყალ-დიდობამ და თოოლმა. საზოგადოთ მოსაეალი, სიმინდისა და შერიის გარდა, შეათანაზედ მეტია. ბოგემიაში, სილეზიაში და მორავიაში პურის მოსაეალ ალაგალაგ წაადინა ელეკ-ქუხილმა.

პარიეი. საფრანგეთში პურის მოსაეალს მოელიან შეათანას; ასეთსავე მოსაეალს ელიან ბელგიაში.

პეტერბურგის ბირეა, 27 ივლისი.

	ფასი ოქროსა	ფასი ოქროსა	ფასი ოქროსა
	მან. კ.	მან. კ.	მან. კ.
ხეთ-მანეთიანი ოქრო	6, 73	6, 76	— „
ტალეარის ეუმბენები	— „	„	135
მანეთიანი ვერცლის ფული.	1 10	— „	— „
6% პირველის შინაგანის სესხის მოგეგეი ბილეთი	230¾	— „	— „
—მეორისა	— „	— „	220½
—მესამისა	— „	— „	215½
გარანტიანის ფურცელნი ტ ილისის ბანკისა	— „	— „	100¼
ქუთაისის ბანკისა	100	— „	— „
ტფილისის საერთაშორო ნდობის საზოგადოებისა.	— „	88 „	— „

მიმოწერა ცეცხლის ბემეგისა შაეს ზღვაზე

ბათუმიდამ ეაღის: ხუთშაბათობით ნაშუადღეკის 4 საათზედ მოკლე ეზით და ნოეოროსიისკეს და კერჩეში შეიკლის.

შაბათობით საღამოს 8 საათზე შორის ეზით (ეკვლეს ნაკთ-ს